

2. Koncepční rysy učebního souboru

1. Komunikativní zaměření výuky

Komunikativní zaměření výuky se odráží v postupu „od řeči k řeči“, který tvoří rámec lekcí. Vstupní texty slouží k výcviku v poslechu a čtení s porozuměním a zároveň k uvádění učiva z oblasti zvukové a grafické stránky jazyka, slovní zásoby a mluvnice. Odstupňovaný nácvik pak směřuje ke komplexnímu využití těchto prostředků v hovoru a v písemném projevu. Komunikativní orientace přitom prolíná celými lekcemi.

2. Spojení komunikativně funkčního hlediska s hlediskem systémovým

Nácvik jazykového učiva v kontextu a v řečových situacích se kombinuje s postupným uváděním jazykových poznatků do základních systémových souvislostí. Ty jsou naznačeny v tabulkách a přehledech a také v grafickém uspořádání některých cvičení.

3. Přirozenost jazykového vyjadřování

Dbá se na to, aby nezbytná minimalizace jazykového učiva nebyla v rozporu s přirozeným vyjadřováním v běžných situacích a tematických okruzích. Zásadní význam má orientace na současnou živou ruštinu. Do jisté míry se uplatňují i některé expresivně zbarvené způsoby vyjadřování, i když těžištěm je vyjadřování stylisticky neutrální.

4. Zřetel k realitám a k mezipředmětovým vztahům

Jazykové učivo je úzce spjato s poznatkem z ruských realit a z ruské a zčásti i světové kultury. Vzhledem k počáteční etapě výuky ovšem zatím jde spíše o dílčí zajímavosti. Přiměřeným způsobem se uplatňují také české realie. Zároveň se průběžně upozorňuje na mezipředmětové vztahy.

5. Zřetel k mateřskému jazyku žáků

Zpracování učiva vychází ze specifčnosti vyučování ruštině jako jazyku blízkce příbuznému mateřštině žáků. K jazykovým jevům se přistupuje diferencovaně podle míry jejich obtížnosti pro Čechy s ohledem na mezijazykovou interferenci a na mezijazykový kladný přenos znalostí. Obtížnějším jevům se věnuje zvýšená péče při jejich vysvětlování a hlavně při nácviku. Užívá se i překladových cvičení jako jednoho z prostředků k překonávání mezijazykové interference. Ve výkladech mluvnického a fonetického učiva se používá česká terminologie. Pokud jde o zadání cvičení a úloh, jsou formulována zpočátku v češtině, aby žáci nebyli zatěžováni nadbytečnou slovní zásobou, s rozšiřující se slovní zásobou přibývá zadání formulovaných dvojazyčně a posléze rusky.

6. Bohatá zásoba cvičení a úloh

Významným rysem učebního souboru je důraz na procvičování učiva. Cvičení a úlohy vztahující se k určitému úseku učiva jsou seskupeny do sekvencí. Posloupnost cvičení vede žáky k tomu, aby získávali jazykové poznatky v činnosti – na základě jejich praktického užívání. Jde tedy o činnostní pojetí, které se zvláště zřetelně projevuje v sekvencích gramatických cvičení. S mluvnickými jevy se v nich žáci seznamují při praktické činnosti a na základě pozorovacích úloh docházejí k zobecňujícím poznatkům. Po jejich shrnutí přecházejí k jejich komplexnímu užívání v rámci produktivních řečových dovedností.

7. Rozvíjení učebních dovedností žáků

Učební soubor vytváří předpoklady k tomu, aby se u žáků rozvíjely učební strategie a učební dovednosti potřebné k samostatnému učení. Jde např. o dovednost pracovat se slovníky, s gramatickými přehledy, o dovednost odhadovat smysl neznámých slov a pracovat s textem, o dovednost autokorekce chyb aj. V souladu s Evropským jazykovým portfoliem se žáci učí zjišťovat a hodnotit, čemu se již naučili, a postupně dospívají k autonomnímu učení.

8. Tři linie učiva a individualizace výuky

V učebnici je učivo uspořádáno ve třech paralelních liniích. Souběžně se základní linií učiva, které by měli zvládnout všichni žáci, jsou v některých úsecích lekce zařazeny rozšiřující materiály. K základní linii se příležitostně přimykají ještě materiály docvičovací, které nabízejí možnost dodatečného tréninku těm žákům, kteří si potřebují některé jevy důkladněji procvičit. Jak materiály rozšiřující linie, tak i linie docvičovací jsou zřetelně graficky označeny. Toto uspořádání učiva zvýrazňuje možnosti individualizace výuky podle zvláštností žáků.

9. Motivační aspekty a autentické texty

Motivační úlohu plní již první stránky učebnice a zvukové nahrávky, které žáky uvádějí do studia ruského jazyka. K motivaci by měly přispívat i formulace cílových řečových intencí, které na začátku lekcí předznamenávají, čemu se mají žáci v dané lekci naučit, a v závěru lekcí v portfoliu shrnují, čemu se v dané lekci naučili. K dalším motivačním činitelům patří pestrost cvičení, uplatnění prvků humoru a her, řešení rébusů, křížovek. Prostá zábavnost je však uplatňována ve vyvážených proporcích s přiměřenou náročností učiva. Žáci jsou postupně uváděni do četby autentických textů, jejichž obsah vytváří příležitosti ke zvýraznění estetických a etických aspektů, k citlivému usměrňování jejich hodnotové orientace a ke kultivaci mezilidských vztahů.

10. Grafická úprava a využití názornosti

Podstatně inovovaná grafická úprava usnadňuje žákům i vyučujícím celkovou orientaci v učebnici a ve stavbě lekcí a široce využívá fotografií a obrázků, které jsou většinou nedílnou součástí cvičení a úloh. Všechny grafické prostředky (symboly, loga, barevné podtisky aj.) se uplatňují funkčním způsobem.

K širokému využití sluchové názornosti slouží zvuková nahrávka, o které se v této příručce pojednává samostatně.

3. Stavba učebnice

Učebnice obsahuje motivační úvod, 7 lekcí, Doplnkové texty a cvičení a rusko-český slovníček u jednotlivých lekcí.

Poznámka:

V učebnici jsou jednotlivé celky označeny slovem **TÉMA** (píše se stejně v ruštině i v češtině), v příručce učitele budeme pro přehlednost užívat slova **LEKCE**.

Úvod je zaměřen především na globální poslechové obeznámení žáků s některými rysy zvukové stránky ruského jazyka a na obrysové pozorování azbuky v porovnání s českou abecedou.

První tři lekce jsou orientovány zejména na osvojování zvukové stránky ruštiny a soustavy ruského písma.

Čtvrtá lekce shrnuje učivo z prvních tří lekcí a tvoří přechod k lekcím následujícím.

V 5.–7. lekci pokračuje nábivka fonetických jevů, obsahovým těžištěm těchto lekcí je rozvíjení receptivních a produktivních řečových dovedností spolu s osvojováním učiva lexikálního a gramatického. V souvislosti s tím se věnuje pozornost i elementárním jevům pravopisným. Učebnici uzavírají Doplnkové texty a cvičení, které mohou být využity v různých fázích osvojování ruského jazyka.

Struktura lekcí

Struktura lekcí, kterou zde v heslovité podobě podáváme, se vztahuje k základní linii učiva. Linie rozšiřující a docvičovací probíhají souběžně s linií základní.

Na liště se průběžně uvádějí různé doplňující poznámky, otázky a úkoly týkající se zejména reálií, mezipředmětových vztahů a učebních strategií.

a) Struktura 1.–3. lekce:

Úvodní stránka: cílové řečové intence
fotografie a obrázky k tématu lekce

I. část: celá tiskací azbuka, tučně jsou označena písmena osvojovaná v lekci
skupiny písmen azbuky určených k osvojení v dané lekci podle obtížnosti
úvodní dialogické texty
úlohy k úvodním textům

II. část: cvičení na osvojování zvukové stránky jazyka

III. část: cvičení na čtení s elementárním poučením o vztazích mezi zvukovou a grafickou stránkou jazyka

IV. část: jednoduché dialogické úlohy
cvičení lexikálně gramatická

Zapamatujte si – Запомните: seznam výrazů k osvojení
přehled dalšího učiva k osvojení v dané lekci

V. část: výstup do řeči – komplexní cvičení
portfolio

b) Struktura 4. lekce:

Úvodní stránka: cílové řečové intence
fotografie a obrázky k tématu lekce

I. část: celá tiskací azbuka (v horní části stránky)
úvodní texty
úlohy k úvodním textům

II. část: cvičení na osvojování zvukové stránky jazyka a na čtení

III. část: jednoduché dialogické úlohy
lexikální cvičení

IV. část: gramatická cvičení

Запомните: seznam výrazů k osvojení
přehled gramatického učiva 4. lekce

V. část: výstup do řeči – komplexní cvičení

VI. část: text k samostatné četbě s navazujícími úlohami
samostatná kontrola: čemu se žáci dosud naučili, co bylo pro ně nejtěžší portfolio

c) Struktura 5.–7. lekce:

Úvodní stránka: cílové řečové intence
fotografie a obrázky k tématu lekce
krátké motivační texty (přířloví, anekdoty aj.)

I. část: úvodní dialogické texty
seznam slovní zásoby určené k osvojení
úlohy k úvodním textům

II. část: fonetická cvičení
lexikální cvičení
cvičení na opakování gramatiky z předchozí lekce

III. část: gramatická cvičení

Запомните: přehled gramatického učiva dané lekce

IV. část: výstup do řeči – komplexní cvičení

V. část: text k samostatné četbě s navazujícími úlohami
portfolio

Poznámka:

Od 5. lekce jsou zařazeny podněty k rozvíjení učebních strategií.

d) Struktura Doplnkových textů a cvičení

Doplnkové texty a cvičení jsou řazeny podle zvyšující se náročnosti. Nabízejí řadu tvůrčích úloh, cvičení obsahující prvky různých her a zajímavých textů s navazujícími úlohami, které slouží k rozvoji všech řečových dovedností. Mohou být zařazovány buď do přímé výuky, nebo ve formě domácí přípravy podle volby učitele nebo žáků.

4. Pracovní sešit

Pracovní sešit slouží především k písemnému výcviku, ale i k rozvíjení dovednosti čtení a poslechu s porozuměním. Jsou v něm zařazena i cvičení k ústnímu zpracování. Obsahuje cvičení a úlohy vhodné zejména k samostatné práci, a to jak v domácí přípravě, tak ve vyučovacích hodinách. Sled cvičení odpovídá tomu, jak je učivo uspořádáno v příslušné lekci učebnice. Některá cvičení vedou žáky k samostatné opravě chyb podle materiálů obsažených v učebnici.

V úvodní lekci Začínáme s ruštinou jsou obsaženy úlohy vztahující se k předazbukovému období, některé z nich navazují na nahrávky.

V prvních třech lekcích se klade důraz na nácvik psací abekvy.

Je třeba zdůraznit, že materiál obsažený v pracovním sešitě nabízí různé možnosti využití a nepředpokládá se, že všichni žáci vyplní všechna cvičení. S ohledem na počet vyučovacích hodin, na jazykovou úroveň žáků, cíle a řadu dalších faktorů vyučující zvolí pouze ta cvičení, která jsou vhodná pro danou studijní skupinu. S cvičeními a úlohami je možno pracovat diferencovaně, s ohledem na žákovu individualitu. (Někteří žáci potřebují cvičení na další procvičení učební látky, pokročilejším žákům jsou určeny náročnější úkoly „pro chytré hlavy“).

Pracovní sešit obsahuje také 2 opakovací lekce (opakování témat 1–4 a opakování témat 5–7).

V pracovním sešitě je rusko-český, česko-ruský slovníček, v nichž je u každého slova uvedena lekce, kde je žáci najdou, a přehled mluvnického učiva v rozsahu 1. dílu učebního souboru. Slovníčky obsahují povinnou slovní zásobu. Výrazy určené k receptivnímu osvojení jsou graficky označeny *. Ostatní (neoznačené) výrazy si mají žáci osvojit produktivně. Slovníček podává pouze základní výčet výrazů s jejich základní morfologickou charakteristikou. Nestačí tedy k tomu, aby se žáci naučili pracovat se slovníkem jako s pramenem všestranných informací o slovech. Počítá se s tím, že k tomuto účelu bude vyučující užívat skutečných slovníků.

Součástí pracovního sešitu jsou 3 pracovní listy, pexeso, kvarteto a další materiály.

5. Zvuková nahrávka

K úvodu učebnice, respektive pracovnímu sešitu se vztahují nahrávky, jež obsahují několik úloh zaměřených na počáteční seznámení se zvukovou stránkou ruského jazyka (předazbukové období). Tyto nahrávky jsou součástí úvodní lekce pracovního sešitu *Začínáme s ruštinou* a najdete je na CD 2, stopy 35, 36 a 41.

Obsah nahrávky je uspořádán podle lekcí učebnice.

Jde zejména o tyto materiály (v učebnici označené příslušným logem):

- úvodní dialogické texty,
- fonetická cvičení,
- cvičení s řízenými reakcemi,
- dialogická cvičení,
- některá cvičení doplňovací a překladová,
- texty k poslechu.

Nahrávky některých doplňovacích a překladových cvičení je možno využít dvojím způsobem:

- k poslechové předběžné přípravě před vlastním provedením cvičení,
- k samostatné kontrole správnosti provedeného cvičení včetně cvičení překladových.

Texty k poslechu, na něž navazují úlohy v pracovním sešitě, jsou uvedeny v této metodické příručce v oddíle **Materiály k jednotlivým lekcím**. (Připomínáme, že v pracovním sešitě tyto texty uvedeny nejsou.)

6. Rámcová charakteristika vyučovacího postupu a jeho variant

Vyučovací postup v hlavních rysech vyplývá ze stavby lekcí. Řešení otázek týkajících se např. rozvržení obsahu lekcí do vyučovacích hodin, volby konkrétních způsobů a organizačních forem výuky, využití zvukové nahrávky a pracovního sešitu, ukládání či kontroly, nebo o tom, kdy a jak využít obsahu rozšiřující a docvičovací linie či materiálů uvedených na liště orientovaných na mezipředmětové vztahy, i řešení řady dalších otázek je ovšem záležitostí vyučujících. Jenom oni totiž mohou učebnici tvořivě přizpůsobovat svému osobitému didaktickému stylu a zvláštnostem, potřebám a zájmům různých skupin žáků.

Zároveň je žádoucí, aby se i žáci mohli přiměřeně podílet na rozhodování o některých otázkách, které tradičně náležely pouze do pravomoci vyučujících, a aby si touto cestou postupně zvykali přejímat spoluzodpovědnost za výsledky výuky. Žáci se mohou sami rozhodovat např. o tom, zda chtějí využít materiálů uvedených v rozšiřující nebo v docvičovací linii lekce, popř. v Doplnkových textech a číteních, mohou vyjadřovat své názory na různé typy cvičení, mohou žádat o dodatečná vysvětlení některých partií učiva a mohou mít také právo případně odmítnout zúčastnit se rozhovoru na téma, o němž se ze závažných osobních důvodů nechtějí vyjadřovat.

Jak již bylo řečeno v úvodu této příručky, jejím smyslem není předepisovat učitelům univerzálně platné metodické návody. Nabízíme k výběru varianty vyučovacích postupů, které mohou vyučující užívat podle svého uvážení a které mohou také dotvářet, různě obměňovat a doplňovat. Dílčí praktické komentáře a náměty se uvádějí ještě v materiálech k jednotlivým lekcím.

a) Začínáme s ruštinou (předazbukové období)

Úvod je zaměřen především na globální poslechové obeznámení žáků se zvukovou a grafickou stránkou ruského jazyka.

Texty, obrazový materiál a úlohy jsou k dispozici v učebnici (mapa Ruské federace, Co znáte z Ruska, azbuka v porovnání s latinkou, slovanské jazyky, základní poučení o přízvuku), na zvukové nahrávce a v pracovním sešitě (úlohy k zadáním na nahrávce). Předpokládá se, že učitel bude úlohy rozšiřovat a doplňovat.

b) 1.–4. lekce – počáteční vyučování (azbukové období)

V učebnici počáteční etapa odpovídá prvním čtyřem lekcím. 4. lekce shrnuje poznatky z prvních tří lekcí a tvoří přechod k lekcím následujícím.

Nácvik poslechu, výslovnosti a čtení

Při probírání prvních tří lekcí, které tvoří tzv. azbukové období výuky, je třeba vycházet ze zvukové stránky jazyka a důsledně dbát na to, aby si žáci neosvojovali azbuku s českou výslovností. Při realizaci této důležité zásady doporučujeme postupovat podle řazení cvičení v lekci. Znamená to, že se začíná poslechem a nacvičuje se zvuková stránka jazyka. Při poslechu by si žáci měli uvědomovat odlišnosti ruské výslovnosti v porovnání s českou. Předpokladem pro porozumění slyšenému textu je zpomalené tempo řeči na nahrávce. Po kontrole porozumění textu doporučujeme postupovat od poslechu fonetických jevů k nácviku jejich výslovnosti – zatím bez grafického textu (II. část lekcí). Teprve potom se přechází k nácviku čtení (III. část lekcí).

V prvních třech lekcích je možno volit např. tyto varianty vyučovacího postupu:

1. **Postupovat podle řazení cvičení v lekci**, neboť řazení odpovídá požadavku začínat poslechem a osvojit si nejprve zvukovou stránku jazyka, teprve poté začínat s osvojováním grafické stránky jazyka:
 - a) poslech nahrávky jednotlivých dialogů spolu se sledováním obrázků označených A, B, C, (D);
 - b) kontrola porozumění podle kontrolních otázek v cvičení v 1. části lekce (zatím stále bez grafického textu);
 - c) poslech a nácvik jednotlivých fonetických jevů odlišných od češtiny (zvuků, slabik, nových slov, jazykolamů, textů);
 - d) nácvik intonace;
 - e) nácvik čtení nových písmen azbuky (3. část lekcí);
 - f) čtení víceslabičných slov, čtení slov s redukcí;
 - g) čtení vět se správnou intonací;
 - h) opakovaný poslech dialogů A, B, C, (D) spolu se sledováním jejich grafické podoby v učebnici;
 - i) hlasité čtení dialogických textů A, B, C, (D) (ne najednou, ale postupně).

2. Audioorální nácvik podle obrázků s následným přechodem ke čtení:

Varianty:

- po probrání všech tří lekcí s užíváním zjednodušené formy transkripce (naznačeno v MP);
- po každé lekci;
- po každém jednotlivém dialogu.

3. Tiché obeznámení se situacemi podle úvodních obrázků A, B, C, (D) s následným přechodem k paralelnímu seznámení žáků se zvukovou i grafickou podobou příslušných dialogů.

Přicházejí v úvahu ovšem i **různá další obměny a kombinace**, které se mohou uplatnit podle uvážení vyučujícího.

Učebnice Raduga plus je koncipována tak, aby žáci byli již v průběhu azbukového období seznámeni se základními rysy ruské výslovnosti. Tyto jevy se důkladně nacvičují.

V lekcích 5–7 se fonetické učivo systematicky opakuje a procvičuje ve II. části lekcí.

Úvodní dialogické texty v azbukovém období (1.–4. lekce) slouží zejména k nácviku správné techniky čtení.

Varianty práce s texty:

- Poslech jednotlivých dialogů s následnou kontrolou porozumění.
- Postupné čtení dialogů s návazným osvojováním učiva v příslušných sekvencích cvičení (bude dále naznačeno u jednotlivých lekcí).
- Ve IV. části lekce lze texty mnohostranně využít, k obměňování dialogů a tvoření dialogů vlastních.

Nácvik psaní

V pracovním sešitě je zajištěn **odstupňovaný nácvik psaní** v koordinaci s učebnicí. K seznámení s psacími písmeny a k nácviku čtení textů v psacím písmu lze využít závěrečná cvičení v lekcích 1–3. V nácviku psaní azbuky se učebnice s pracovním sešitem příklání k tvarům písmen bližším českému způsobu psaní.

Variantní postupy:

1. Odstupňovaný nácvik psaní probíhá v koordinaci s učebnicí.

- Analýza závěrečného textu v učebnici a vyvozování nových písmen.
- Nácvik čtení a psaní jednotlivých písmen v PS.
- Psaní a čtení slov a textů v psacím písmu.
- Čtení závěrečného textu v učebnici.

2. Nácvik písma se bude zpoždovat.

Dáme-li přednost rychlému zvládnutí tiskací azbuky, aby žáci mohli brzy číst, budeme v PS užívat pouze cvičení zaměřená na tiskací azbuky. Až po jejím osvojení (po 3. lekci) začneme s nácvikem psacího písma.

Lexikálně gramatické učivo

Osvojování gramatického učiva lexikálním způsobem.

Přehled povinné slovní zásoby 1.–4. lekce je umístěn v oddíle Zapamatujte si a zároveň je také na nahrávce.

Lexikální učivo se úzce prolíná s elementárními poznatky z gramatiky.

Možnosti využití seznamů slovní zásoby v lekcích:

- při seznamování s novými výrazy během poslechu a čtení úvodních textů;
- při řízeném nebo samostatném seznamování žáků s novou slovní zásobou před poslechem a čtením úvodních textů;
- při podrobném propracování lexikálního učiva, s nímž se žáci již rámcově obeznámili při poslechu a čtení;
- při shrnování a opakování lexikálního učiva po probrání lekce.

c) 5.–7. lekce

Úvodní stránka slouží k motivaci, k vymezení tématu a řečových intencí v počáteční fázi práce s lekcí, ale poskytuje také náměty k samostatnému ústnímu a písemnému vyjadřování žáků v závěru lekce.

Úvodní texty

Úvodní texty jsou koncipovány jako vstup do jednotlivých lekcí. Slouží k poslechu a čtení s porozuměním a rovněž k nácviku techniky čtení. Obsahují povinnou slovní zásobu daného tématu, příslušné mluvnické učivo a podněty k rozvíjení produktivních řečových dovedností.

Postupy práce:

Začíná se zpravidla motivačním úvodem, po němž se mohou v různé míře a v různých vzájemných kombinacích uplatnit např. tyto činnosti:

- poslech textu v celku nebo po úsecích, se zavřenými nebo s otevřenými učebnicemi;
- kontrola porozumění textu s využitím navazujících úloh (v I. části lekcí);
- tiché čtení zaměřené na celkové pochopení smyslu textu;
- tiché čtení (ve vyučovací hodině nebo doma) jako příprava ke čtení hlasitému;
- hlasité detailní (analytické) čtení;
- hlasité čtení s důrazem na nácvik techniky čtení;
- seznámení s novou slovní zásobou:
 - rámcové nebo podrobné;
 - řízené učitelem nebo samostatné (ve vyučovací hodině nebo doma);
 - před poslechem a čtením, po poslechu a čtení nebo v jejich průběhu.

Výběr a pořadí (vzájemná návaznost) těchto i dalších činností záleží na rozhodnutí vyučujících.

Na práci s jednotlivými texty navazuje osvojování slovní zásoby a mluvnic v příslušných sekvencích cvičení. K úvodním textům je možné se vrátit po důkladném nácviku učiva (II. a III. část lekce). Texty pak lze využít např. k otázkám a odpovědím, k volnější reprodukci i k samostatnému ústnímu a písemnému projevu. Na to pak může navázat přechod ke komplexním cvičením ve IV. části lekce.

Slovní zásoba

Přehledy slovní zásoby v 5.–7. lekcí jsou umístěny hned za úvodními texty.

O seznamování žáků s novou slovní zásobou jsme se zmiňovali v souvislosti s 1.–4. lekcí (viz příklady využití seznamů slovní zásoby).

K důkladnému nácviku nové slovní zásoby a také k opakování učiva slouží II. část lekcí, obsahující lexikální cvičení (a také opakovací cvičení mluvnická), která učitel může samostatně rozvádět nebo naopak redukovat a rozmanitě obměňovat.

Gramatika

Gramatická cvičení (obsažená ve IV. části 3. a 4. lekce a v III. části 5.–7. lekce) je vhodné provádět v pořadí daném učebnicí, kde jsou uspořádána v sekvencích graficky označených vodorovnými čarami. V sekvencích je mezi cvičeními úzká vzájemná návaznost, kterou se nedoporučuje bezdůvodně porušovat. Jde totiž o postup od jednoduchých cvičení manipulačního typu a některých cvičení pozorovacích k užívání tvaroslovných a syntaktických jevů ve funkčních i systémových souvislostech.

Protože mechanický postup podle delšího sledu sekvencí (tj. postup spočívající v mechanickém provádění jedné sekvence cvičení za druhou), by mohl negativně ovlivňovat pozornost a aktivitu žáků, doporučuje se mezi některé sekvence pro osvěžení zařazovat např. doplňující otázky, rozmanité oddechové prvky (hry, soutěže aj.), zajímavosti z reálií, úkoly uvedené v učebnici na liště, poslech nahrávky, čtení krátkých textů z rozšiřující linie, případně i diskuse o učebních strategiích (v češtině) atd.

Varianty vyučovacího postupu:

1. Provedení jedné nebo dvou sekvencí mluvnických cvičení, následné shrnutí poznatků podle přehledu v oddíle *Запомните*.
2. Provedení sekvence cvičení, následné shrnutí daného úseku látky podle mluvnického přehledu, a opětovné provedení výchozí sekvence cvičení.
3. Pod vedením učitele případně i samostatně se žáci seznámí v mluvnickém přehledu se stanoveným úsekem učiva, následuje provedení příslušné sekvence cvičení.
4. Provedení všech sekvencí gramatických cvičení v dané lekcí, následné shrnutí podle celého oddílu *Запомните*.

Snadnější bývají pro žáky postupy naznačené v bodech 2) a 1). Varianta uvedená v bodě 2) je vhodná u obtížnějšího učiva nebo ve slabších žakovských skupinách.

Časově úspornější, avšak pro žáky poněkud náročnější je varianta č. 3.

Varianta č. 4 přichází v úvahu např. v lekcích, které neobsahují rozsáhlejší mluvnické učivo, nebo v těch lekcích, v nichž se gramatické učivo vztahuje k témuž okruhu poznatků (např. ke slovesům).

K souhrnnému opakování učiva je možné využít jednak oddíly nadepsané *Запомните* v jednotlivých lekcích učebnice nebo celkový přehled gramatiky v pracovním sešitě zahrnující mluvnické poznatky v rozsahu celého 1. dílu učebního souboru.

Ústní a písemný projev

Po důkladném nácviu látky na základě sekvencí cvičení obsažených v II.–III. části lekce se plynule přechází ke komplexním úlohám obsaženým ve IV. části. Je třeba zdůraznit, že by nebylo vhodné chápat IV. oddíl lekce jako pouhý dodatek nebo jako něco druhořadého. I když celá lekce je ve všech částech komunikativně zaměřena, jde právě v tomto oddílu o komplexní „výstup do řeči“, v němž se od žáků vyžaduje využití probraných jazykových jevů v širších funkčních souvislostech. Při uplatnění materiálů ve IV. části lekcí je vhodné maximálně stimulovat řečovou aktivitu žáků a vést je k souvislému vyjadřování myšlenek.

Ke cvičením a úlohám v této části lekcí je třeba přistupovat spíše jako k námětům, které může učitel samostatně rozvádět a pružně přizpůsobovat své třídě i individuálním zvláštnostem žáků. Učebnice zároveň učitel umožňuje variantní postupy založené na volbě různých forem organizace práce (včetně organizace skupinové), rozmanitých her, problémových úloh atd. To vše vytváří podmínky k příznivé atmosféře ve vyučovací hodině, v níž vystupuje do popředí funkce učitele jako zkušeného řečového partnera a rádce a v níž se rozvíjí vzájemné pochopení a spolupráce mezi žáky.

K nácviu písemného projevu slouží především cvičení obsažená v PS. Kromě cvičení zaměřených na slovní zásobu, gramatiku a pravopis jsou zejména v závěru 5.–7. lekce zařazena cvičení reproduktivního a produktivního typu vyžadující souvislé písemné vyjadřování. Je vhodné je zadávat hlavně k samostatnému vypracování jako domácí úkoly, případně i jako samostatné práce ve vyučovací hodině, a to buď po předběžné ústní přípravě nebo bez ní.

K rozvíjení písemného projevu je ovšem možné využívat i některých cvičení z učebnice a také dalších cvičení, která zadá vyučující podle vlastního rozhodnutí.

Čtení a poslech s porozuměním

K rozvíjení dovednosti poslechu a čtení s porozuměním slouží:

- úvodní texty (viz Úvodní texty),
- texty k samostatné četbě (V. část lekcí),
- texty k poslechu (na nahrávce a v PU v Materiálech k jednotlivým lekcím),
- rozšiřující texty (v rozšiřující linii učiva na žlutém podtisku v učebnici a v MP v Materiálech k jednotlivým lekcím).

Texty k samostatné četbě

Přiměřeně náročné autentické texty určené především k rozvíjení dovedností informativního a studijního čtení jsou zařazeny v učebnici počínaje 4. lekcí (v té je to VI. část) jako relativně samostatná část tematicky, lexikálně a mluvnicky těsně spjatá s obsahem dané lekce. Tyto texty, umístěné do V. části lekcí, mírně přesahují povinnou slovní zásobu. Úlohy, které na ně navazují, jsou orientovány na nácviu různých způsobů získávání informací z textů a na překonávání obtíží spojených s neznámou slovní zásobou. (Žáci jsou tedy vedeni k práci se slovníky a s různými příručkami, k využití různých druhů odhadu významů neznámých slov.) Počítá se s tím, že úlohy mohou učitelé i žáci různě obměňovat a rozšiřovat.

Možnosti práce s texty:

1. Tiché čtení, na které navazuje samostatné individuální plnění úloh. (V této formě lze zadat také jako domácí úkol.)
2. Tiché čtení s následným rozdělením úloh do skupin.
3. Seznámení s úlohami, potom tiché čtení textu a společné nebo individuální vypracování úloh.
4. Tvoření a vypracování rozšiřujících úloh k textu, např. formulace otázek, zpracování osnovy, vyjádření vlastního stanoviska k obsahu textu, vymezení hlavního problému a navazující diskuse apod.

Texty k poslechu

Poslech s porozuměním je důležitá (cílová) a obtížná řečová dovednost. Proto je třeba jejímu rozvíjení věnovat náležitou pozornost.

K nácvičku poslouchu slouží kromě úvodních textů zařazených na začátku lekcí v učebnici ještě další texty, které jsou zaznamenány na zvukové nahrávce, a úlohy k nim žáci najdou v pracovním sešitě. Tyto texty jsou zařazovány od 4. lekce. Při jejich poslechu žáci nemohou využívat zrakové opory o grafický text. Pro potřeby vyučujících jsou tyto texty obsaženy v příručce učitele. Vyučující v ní najdou i řešení úloh, které je možno po jejich vypracování poskytnout i žákům pro samostatnou kontrolu. Gradace náročnosti nácvičku spočívá nejen ve zvyšování množství neznámých slov v textu a v obtížnosti navazujících úloh zaměřených na kontrolu porozumění, ale i ve zrychlování tempa řeči. Předpokládá se, že učitel bude podle potřeby doplňovat a rozšiřovat úlohy k textu.

Varianty postupů při nácvičku poslouchu (lze je různě kombinovat):

1. Žáci si poslechnou text z nahrávky (jednou nebo dvakrát) a potom individuálně, ve skupinách nebo společně vypracují úlohy.
2. Žáci se nejprve seznámí se zadáním úloh, potom si poslechnou text a vypracují úlohy.
3. Žákům je zadána jedna nebo dvě úlohy (např. na obtížnou slovní zásobu, reálie, lingvorealie apod.), následuje poslech a vypracování úloh.
4. Kontrola porozumění probíhá postupně po vyslechnutí logicky vydělených částí textu za pomoci ústně nebo písemně zadaných úloh.
5. Před poslechem je žákům zadána přesně formulovaná problémová otázka.
6. Před poslechem obtížnějších a delších textů je vhodné seznámit žáky s několika klíčovými výrazy, které lze napsat na tabuli.

Rozšiřující texty

Tyto texty, jejichž tematika je vždy spjata s obsahem dané lekce, jsou v učebnici umístěny v rozšiřující linii učiva lekcí (na oranžovém podtisku) a mají užší nebo volnější vztah k tomu, co je uvedeno v paralelní základní linii. Obsahují rozšířenou (nepovinnou) slovní zásobu, poznatky z reálií i z dalších oblastí, nabízejí podněty k diskusím o některých otázkách, které mohou žáky zajímat.

Spolu s ostatními materiály zařazenými do rozšiřující linie vytvářejí příležitost k individualizaci výuky. Žáci i učitelé jich mohou nebo nemusí využívat podle svého vlastního rozhodnutí. Další rozšiřující texty jsou učitelům nabízeny v příručce učitele.

Reálie

Poznatky z reálií, které se váží k základním tématům lekcí a v souvislosti s tím také k obsahu rozšiřující linie, může učitel ještě doplnit dalšími zajímavostmi. V této příručce k tomu může využít poznámek, které jsou zařazeny v materiálech k jednotlivým lekcím. S přihlédnutím k úrovni žáků je možno uvádět informace z reálií ruský nebo česky.

Učební strategie a autonomní učení

V souvislosti se sekvencemi cvičení se věnuje pozornost postupnému rozvíjení strategií učení, např. při osvojování slovní zásoby, mluvnice, pravopisu a při četbě neznámých textů. Na základě podnětů uvedených na liště se předpokládá diskuse žáků k dané problematice.

V závěru lekcí jsou žáci vedeni k samostatné kontrole získaných dovedností.

7. Materiály k jednotlivým lekcím

Začínáme s ruštinou (předazbukové období)

2.35

cv. 1 v PS – krátká pohádka Лев и мышь

Лев спал. Мышь пробежала по его телу. Он проснулся и поймал ее. Мышь стала просить, чтобы он пустил ее: «Если ты меняпустишь, я тебе добро сделаю.» Лев засмеялся, что мышь обещает ему добро сделать, и пустил ее.

Потом охотники поймали льва и привязали веревкой к дереву. Мышь услышала лвиный рев, прибежала, перегрызла веревку и сказала: «Помнишь, ты смеялся, не думал, чтобы я могла тебе добро сделать, теперь видишь – бывает и от мыши добро».

2.36

cv. 2 v PS – nahrávka autentických odpovědí žáků na otázku Proč se učím rusky? Почему я учу русский язык?

Русский язык учит мой брат и моя сестра.

Русский язык учили мои дедушка и бабушка.

Русский и чешский языки – близкие языки.

Я хочу говорить с русскими туристами.

Я хочу читать русские книги.

2.37

cv. 4 v PS – nejčastější křestní jména vyslovená rusky:

Ян, Элишка, Лукаш, Пётр, Тереза, Эмма, Андрей, Адам, Катерина, Давид, Виктория, Томаш, Мартин, Зузана, Якуб, Мария, Анна, Марек, София, Каролина

2.38

cv. 5 v PS – porovnání křestních jmen vyslovených rusky a česky:

Ян, Eliška, Лукаш, Пётр, Tereza, Эмма, Андрей, Adam, Катерина, David, Виктория, Tomáš, Martin, Зузана, Jakub, Мария, Anna, Марек, София, Karolina

2.39

cv. 6 v PS – ruská křestní jména, u nichž mají žáci rozeznat umístění přízvuku:

Наташа Валя Маша Николай Сергей Константин Елена

2.40

cv. 7 v PS – ruské názvy předmětů a míst podobné jako v češtině, která mají žáci přiřadit k fotografiím:

мост стадион почта телефон трамвай метро школа ноутбук

2.41

cv. 10 v PS – úryvek z pohádky A. S. Puškina О рыбаке и рыбке

Жил старик со своею старухой

У самого синего моря;

Они жили в ветхой землянке

Ровно тридцать лет и три года.

Старик ловил неводом рыбу,

Старуха пряла свою пряжу.

Раз он в море закинул невод, –

Пришел невод с одною тинной.

Он в другой раз закинул невод,

Пришел невод с травой морскою.

В третий раз закинул он невод, –

Пришел невод с одною рыбкой,

С непростой рыбкой, – золотою.

Как взмолилась золотая рыбка!

Голосом молвит человечьим:

«Отпусти ты, старче, меня в море,

Дорогой за себя дам откуп:

Откуплюсь чем только пожелаешь.»

Удивился старик, испугался:

Он рыбачил тридцать лет и три года

И не слыхивал, чтоб рыба говорила.

Отпустил он рыбку золотую

И сказал ей ласковое слово:

«Бог с тобою, золотая рыбка!

Твоего мне откупа не надо;

Ступай себе в синее море,

Гуляй там себе на просторе».

Po poslechu lze uplatnit mezipředmětové vztahy. Žáci by odpovědi měli znát z hodin českého jazyka.

Víte, v které době žil a tvořil A. S. Puškin?

A. S. Puškin (1799–1837)

Čeští současníci Puškina: K. H. Mácha (1810–1836), F. L. Čelakovský (1799–1852),

K. J. Erben (1811–1870), B. Němcová (1820–1862)

Která jeho díla znáte?

Сказки: «О рыбаке и рыбке»

Роман в стихах: «Евгений Онегин»

Поэмы: «Кавказский пленник», «Бахчисарайский фонтан», «Цыганы», «Полтава», «Медный всадник»
и другие

Драматургия: «Борис Годунов», «Моцарт и Сальери», «Каменный гость», ...

Проза: «Капитанская дочка», «Повести покойного Ивана Петровича Белкина»: («Выстрел», «Метель»,
«Гробовщик», «Станционный смотритель»), «Пиковая дама»

cv. 8 v PS – určeno k odhadu významu ruských písmen

cv. 9 v PS – přiložené pexeso rovněž poskytuje možnost odhadu ruských písmen podle obrázků. Obrázky k písmenům jsou zvoleny tak, aby zobrazovaly předměty a osoby, jejichž názvy a jména začínají v češtině a ruštině stejným písmenem. Z tohoto důvodu nejsou pochopitelně zastoupena všechna písmena ruské abůky. U písmene ю je třeba žákům vysvětlit, že při hře budou používat křestní jméno kosmonauta Gagarina (Юрий), u písmene щ je fotografie polévky, která se nazývá щи.

V průběhu hry si žáci mohou osvojit tiskací podobu vybraných písmen abůky.

K úloze týkající se slovanských jazyků (v učebnici) uvádíme pro vyučující celkový přehled:

slovanské jazyky:

západoslovanské: čeština, slovenština, lužická srbština, polština

východoslovanské: ukrajinština, ruština, běloruština

jihoslovanské: bulharština, makedonština, srbština, chorvatština, slovinština.

1. lekce

A) Základní cíle a přehled učiva

Témata a výchozí texty:

Как тебя зовут?

Co se naučíš (řečové intence a situace):

- představit se
- říct, jak se kdo jmenuje
- říct, kdo to je

Zvuková a grafická stránka jazyka:

- Rozlišování přízvučných a nepřízvučných slabik.
- Intonace věty.
- Písmena Аа, Кк, Мм, Тт, Оо; Бб, Зз, Ээ; Вв, Нн, Уу; Ее, Яя.

Mluvnice:

Věty typu:

Кто это?

Это моя мама.

Это не Ян.

Это не Аня, это Якуб.

B) Poznámky k jednotlivým částem lekce

I. část

– viz s. 12 Práce s texty 1.–4. lekce.

II. část

Druhá část lekce je věnována nácviку fonetických jevů.

Doporučujeme začínat poslechem a nácviку správné ruské výslovnosti. Při nácviку jednotlivých fonetických jevů je možné využívat názornosti (zjednodušená transkripce, hledat podobné příklady výslovnosti v mateřském jazyce). Cvičení dané sekvence nejsou uvedena v učebnici, aby žáci nebyli ovlivněni grafickou stránkou jazyka. Uvádíme je v PU i se zjednodušenou transkripcí. Žáci si mohou psát slova latinkou.

cv. 2.1 – Cvičení je zaměřeno na rozlišení českého a ruského přízvuku. Na základě poslechu (třeba i opakovaného) by žáci měli vyvodit vlastnosti ruského přízvuku. (Poučka je v učebnici na s. 8.)

2.1 Poslouchejte. Soustřeďte se hlavně na ruský přízvuk. Ruská přízvučná slabika je důraznější a delší než nepřízvučná.

1.02

a) Poznáte ruská slova?

ма́ма	[mámə]	máma
А́нна	[ánə]	Anna
Во́ва	[vónə]	Vova
Та́ня	[tán'ə]	Táňa
Ва́ня	[ván'ə]	Váňa
он	[on]	on
Э́мма	[émə]	Emma

b) Čím se liší tyto dvě řady ruských slov?

1.03

ма́ма	[mámə]	зову́т	[zavút]
А́нна	[ánə]	она́	[aná]
Во́ва	[vónə]	меня́	[min'á]
э́то	[étə]	тебя́	[tib'á]
Ва́ня	[ván'ə]	моя́	[majá]
Та́ня	[tán'ə]	Антóн	[antón]

cv. 2.2 – Cvičení je zaměřeno na nácviку ruských přízvučných samohlásek.

Upozornit žáky na to, že ruské samohlásky jsou položeny níže než české.

2.2 Poslouchejte a opakujte. Všimněte si výslovnosti přízvučných samohlásek:

1.04

- a) там как
 тот вот кто он кот
 тут туз

b) Кто он? Он Туз. Вот Туз. Вот он. Там он. Там Туз. Там кот. Тут кот. Тут Туз. Тут он.

1.05

cv. 2.3 – Nacvičujte se výslovnost redukováných koncových samohlásek ve dvouslabičných slovech.

2.3 Poslouchejte a opakujte. Nepřízvučné samohlásky se redukují. To znamená, že se mění jejich kvalita a zkracují se.

1.06

	[ə]		[ʊ]
мама	[mámə]	Аня	[ánʊ]
Вова	[vónə]	Таня	[tánʊ]
Ота	[ótə]	Катя	[kátʊ]
Анна	[ánə]	Ваня	[vánʊ]
Яна	[jánə]	Зоя	[zójə]
Ева	[jévə]		
это	[étə]		
Зузана	[zuzánə]		

cv. 2.4 – Cvičení je zaměřeno na nácvik měkkých a tvrdých párových souhlásek.

Výslovnost lze nacvičit na základě českých dvojic souhlásek: d – ě, t – ě, n – ň. Vysvětlíme žákům, že stejně jako slyší rozdíl u těchto českých dvojic souhlásek, měli by se naučit postupně rozlišovat výslovnost 15 párů měkkých a tvrdých souhlásek v ruštině. Motivovat lze žáky tím, že pokud zvládnou dobře výslovnost, pomůže jim později při správném čtení (рад – ряд), při skloňování podstatných jmen (школа – неделя, завод – портфель) a v pravopisu (был – бил).

2.4 Poslouchejte a opakujte. Všimněte si výslovnosti ruských souhlásek.

1.07

на	[náj]	ня	[n'áj]
та	[táj]	тя	[t'áj]
ба	[báj]	бя	[b'áj]
за	[záj]	зя	[z'áj]
ва	[váj]	вя	[v'áj]
ма	[máj]	мя	[m'áj]

cv. 2.5 – Poslechu nových slov v oddíle Zapamatujte si lze využít několika způsobů:

- a) k opakování výslovnosti,
 b) na konci lekce k překladu slov.

2.5 Poslouchejte ještě jednou nová slova na s. 14 a opakujte je se správnou výslovností.

1.08

cv. 2.6 – Nacvičujeme intonaci zatím formou imitace.

2.6 Poslouchejte a opakujte věty se správnou intonací.

1.09

Как тебя зовут?	Меня зовут Яна.
Кто это?	Это Катя.
Это Вова?	
Это Ева?	
А это?	

Přehled cvičení v PS:

Na nácvik přízvuku je zaměřeno cv. 2 na s. 8 a cv. 3 a) na s. 9, na redukci samohlásek cv. 3 b) na s. 9.

Třetí část lekce je věnována nácviku čtení písmen azbuky, techniky čtení, seznamování se základními pravidly čtení.

Při nácviku čtení tiskacích písmen azbuky byl zvolen postup čtení písmen založený na tvarovém porovnání s písmeny české abecedy.

Vlastní seznamování s novými písmeny můžeme začít u tabulky vedle textu (nebo seznámením s celou azbukou na začátku učebnice). Pokračujeme podle řazení jednotlivých cvičení. Při čtení se snažíme, aby žáci četli se správnou výslovností (spojujeme s učivem z II. části lekce). Doporučujeme dát žákům co nejvíce příležitosti nacvičovat hlasité čtení přímo ve vyučovacích hodinách. Proto je vhodné volit takové způsoby práce, které to umožňují (sborové čtení, skupinová práce, čtení ve dvojicích).

cv. 3.1 – Při čtení dáváme pozor na výslovnost ruských přízvučných samohlásek, které jsme nacvičovali ve cv. 2.2. Cvičení lze nejprve poslouchat ze zvukové nahrávky a současně se dívat na grafickou podobu slov. Upozorníme rovněž na dvojí funkci písmen е, я.

cv. 3.2 – Nacvičuje se čtení přízvučných a nepřízvučných samohlásek.

Pro označení přízvučných a nepřízvučných slabik používáme u některých cvičení oranžové obdélníčky různé velikosti, podle toho, zda označují přízvučnou slabiku, 1. stupeň redukce nebo 2. stupeň redukce.

cv. 3.3 – Je na nahrávce. Nacvičuje se větná intonace.

1.10

cv. 3.4 – Opakovaným poslechem a hlasitým čtením úvodních rozhovorů upevňujeme a korigujeme výslovnost.

1.01

Přehled cvičení v PS:

Poznámka: Doporučujeme seznámit žáky nejdříve s tiskacími písmeny azbuky. Pokud však chcete v jedné hodině seznámit žáky s tiskací i psací podobou azbuky, pak tomu odpovídá v PS sekvence cvičení 1, 4–7.

Ve IV. části jde o lexikální osvojování mluvnických jevů.

Cvičení v této sekvenci obměňují rozhovory úvodních textů, proto lze např. určité rozhovory přečíst před cvičením, v němž se konkrétní jev procvičuje. Cvičení 4.2 a 4.3 jsou na nahrávce.

Příklad:

Cv. 4.1 a 4.2 a) navazují na texty A, B – nulová spona v ruštině v kladných větách a při vyjádření protikladu.

Cv. 4.3, 4.4 navazují na text C – procvičení záporu.

Přehled cvičení v PS:

cv. 9–12

Způsob nácviku viz Rámcová charakteristika Nácvik psaní s. 13.

Cvičení jsou zaměřena hlavně na nácvik psaní azbuky (na opis, přepis, doplňování, je zařazen i překlad).

Vedďte žáky k tomu, aby si kontrolovali vše, co napíšou.

Pátá část obsahuje komplexní úlohy.

Cvičení jsou určena k doplňování a obměňování. Je žádoucí, aby žáci uměli na dané otázky samostatně odpovídat, ale také klást otázky.

C) Úkoly na liště

1. (s. 11) V učebnici budeme označovat přízvuk čárkou nad samohláskou. **Žáky je třeba poučit, že v ruských textech se přízvuky nepíše a že oni je také nemají při opisu, přepisu a samostatném psaní označovat, pokud to ovšem nevyžaduje zadání cvičení.**

2. (s. 11) Lze doplnit: Ve kterém jazyce se také nepřízvučné samohlásky redukuje? Redukce nepřízvučných samohlásek existuje především v angličtině.

3. (s. 12) Jméno Eva může mít dvojí zvukovou podobu. – Velice často Rusové i české jméno Eva vyslovují tvrdě, zachovávají výslovnost v původním jazyce.

D) Nabídka doplňujících materiálů pro další žákovské aktivity

Cvičení

1. V 1. lekci lze využít jako diktát s přípravou Úvodní rozhovory 1. lekce. Diktáty se žáci učí poslouchat, je to jedno z velmi účinných cvičení na rozvoj dovednosti poslechu.

2. Ozvěna – Эхо (hra)

Vhodné při nácvičku nového fonetického jevu. Učitel vyslovuje slova s nově nacvičovaným jevem a žáci hromadně opakují několikrát a vždy zeslabují hlas.

3. Kdo je pozorný? Кто внимательный?

Učitel pomalu vyslovuje nová slova. Některá obsahují nově procvičovaný jev, jiná neobsahují. Žáci slova opakují pouze v případě, když je ve slovech nový jev (souhláska, samohláska).

E) Reálie

(s. 11)

Kamaz (Камаз – Камский автомобильный завод) je jeden z největších ruských výrobců nákladních aut, autobusů, traktorů, kombajnů atd. Vznikl zároveň s městem Набережные Челны v severovýchodní části Ruské federace (Tatarstán) na řece Kamě. Vyrábí od r. 1969.

Dnes je to otevřená akciová společnost.

2. lekce

A) Základní cíle a přehled učiva

Témata a výchozí texty:

ЗНАКОМСТВО

Co se naučíš (řečové intence a situace):

- pozdravit při setkání a při loučení
- představit kamaráda (kamarádku)
- domluvit si telefonicky setkání

Zvuková a grafická stránka jazyka:

- Rozlišování přízvučných a nepřízvučných slabik.
- Intonace oznamovacích a tázacích vět.
- Výslovnost souhlásek ч, ш, л, л' a slabik se samohláskami и, ы.
- Písmena: Гг, Дд, Ии, Йй, Лл, Пп, Чч, Шш, ы; Рр, Сс; ь.

Mluvnice:

1. pád podstatných jmen v oslovení.
Oficiální a neoficiální oslovení.
Číslovky 1–10 v 1. p.

B) Poznámky k jednotlivým částem lekce

I. část

– viz s. 12 Práce s texty 1.–4. lekce.

II. část

Druhá část v učebnici je zaměřena na nácvik odlišných hlásek v ruštině: měkkého č [ч], tvrdého š [ш]; slabik se samohláskami ы a и; měkkého л' [л'] a tvrdého л [л].
Všechna cvičení jsou na nahrávce, text uvádíme v PU.

cv. 2.1 a) – Na základě otázek a opakovaného poslechu by žáci měli vyvodit rozdíl mezi českou a ruskou výslovností.

2.1 a) Poslouchejte a porovnávejte výslovnost ruských a českých slov.

1.15

чай	čaj
Чёнек	Čeněk
Кúчерова	Kučerová
вёчер	večer
час	čas

cv. 2.1 b) – Pomůcka pro nácvik výslovnosti ruského ч (č): přes výslovnost českého [č], pozorovat polohu jazyka a na stejném místě vyslovovat ruské [ч].

Slabiky je dobré společně s žáky několikrát opakovat. Teprve poté přistoupit k poslechu a následnému nácviku výslovnosti jednotlivých slov.

2.1 b) Poslouchejte a opakujte výslovnost ruského ч. Ч je v ruštině vždy měkké, vyslovujeme ho měkčeji než v češtině.

1.16

чи че ча чо чу [či če ča čo ču]

чай [čaj], очень [óčəp'], вёчер [v'ěčəg'], вёчером [v'ěčəgəm], четýре [čitýr'ə], Чёнек [čép'ək], час [čas], ночь [noč], дóчка [dóčkə], Ивáнович [ivánəv'ič], Кúчерова [kúč'əgəvə]

cv. 2.2 – Postupujeme stejně jako u cvičení 2.1. Lze ovšem začít i poslechem celku – v našem případě říkanky, jazykolamu (1.25). Na základě poslechu by žáci mohli charakterizovat výslovnost ruského ш (š).

1.17

2.2 a) Poslouchejte a porovnávejte výslovnost ruských a českých slov.

наш	[náš]	náš
ваш	[váš]	váš
Мáша	[mášə]	Máša
Натáша	[natášə]	Nataša
Сáша	[sášə]	Saša
Мáшек	[mášək]	Mašek
Мáшкова	[máškovə]	Mašková

1.18

2.2 b) Poslouchejte a opakujte výslovnost ruského ш. Nácvik vám usnadní, vysunete-li dolní zuby před horní. Ш vyslovujeme v ruštině vždy tvrdě.

ши ша ше шо шу [ši ša še šo šu]
 Шýра [šúrə], Сáша [sášə], Мáша [mášə], Шáрка [šárkə], Натáша [natášə], Мáшек [mášək],
 Мáшкова [máškovə], дéдушка [d'éduškə], бáбушка [bábuškə]

Это Шýра. Это Сáша. Это Мáша. Это Шáрка.
 Я Мáшек. А я Мáшкова.
 Вот дéдушка и бáбушка.

cv. 2.3 – Při nácviku měkkých souhlásek, podobně jako v 1. lekci nám pomohou při výslovnosti české slabiky di – ti – ni. Žáci by měli pozorovat polohu jazyka a potom podobně měkce vyslovovat ostatní slabiky. I „g“ a „k“ se vyslovují v ruštině měkce.

1.19

2.3 Poslouchejte a opakujte výslovnost slabik se samohláskami и а ы.

a) ди, ти, ни, ми, ли, ви, ри, си, зи, пи, ги, ки
 [d'i, t'i, n'i, m'i, l'i, v'i, r'i, s'i, z'i, p'i, g'i, k'i]

липа, Минск, Кíев, Берлín, Борíс, Ирíна, Рíга, Давíд, из Прáги

cv. 2.3 b) – Výslovnost slabik se samohláskou ы lze nacvičit, jak je naznačeno v textu, protažením souhlásky. Někdy se doporučuje nacvičit výslovnost přes vyslovení ruského zadního [u] a následně roztáhnout rty do úsměvu U – Y, U – Y.

1.20

2.3 b) ммммы, ввввы, нннны, тттты ды, ты, ны, мы, лы, вы, ры, зы, сы

сын, сыр, слышу

1.21

2.3 c) Kontrastujte výslovnost.

ды – ди, ты – ти, ны – ни, мы – ми, вы – ви, пы – пи, сы – си, зы – зи
 [dy – d'i, ty – t'i, ny – n'i, my – m'i, vy – v'i, py – p'i, sy – s'i, zy – z'i]

1.22

2.4 a) Poslouchejte a naučte se vyslovovat měkké л'. Pomůže vám výslovnost českých měkkých souhlásek ě, ř, ň.

ди – ти – ни
 дь – ди – дя – де – ль – ли – ля – ле
 ть – ти – тя – те – ль – ли – ля – ле
 нь – ни – ня – не – ль – ли – ля – ле

[d' – d'i – d'a – d'e – l' – l'i – l'a – l'e]
 [t' – t'i – t'a – t'e – l' – l'i – l'a – l'e]
 [n' – n'i – n'a – n'e – l' – l'i – l'a – l'e]

Ольга Вáля
 Галíна Кóля
 Лíза Елéна
 Оля
 Гáля

2.4 b) Poslouchejte a naučte se vyslovovat tvrdé л. Vyslovovat tvrdé л se můžete naučit přes gl nebo kl.

1.23

Glo – glo – glu – gla – гла – гло – глу – ла – ло – лу
 Kla – klo – klu – klo – кла – кло – клу – ла – ло – лу

Лондон [lónɔn], Волгоград [vɔlgagrád], Владивосток [vlədívastók], Пáвел [páv'ɛl], аллó [aló],
 Волóдя [valód'ɛ], Лáра [lárɛ], Ларíса [lar'ísə], слы́шу [slýšu], Пáвловна [páv'lɔvnə]

cv. 2.5 – Novou slovní zásobu (viz s. 28–29 v oddíle Запомните) nacvičujeme nejprve poslechem a několikrát opakovaním. Dbáme na správnou výslovnost dosud nacvičovaných jevů.

2.5 Poslouchejte nová slova na straně 28 a 29 a opakujte je se správnou výslovností.

1.24

Rozšiřující cvičení

Součástí nácvičky správné výslovnosti může být i poslech říkanek, jazykolamů. V této fázi žáci poslouchají a po několikrát poslechu opakují pouze slova s nacvičovanou hláskou, nebo koncovou slabikou (hra na ozvěnu viz 1. lekce). Později (ve III. části) žáci budou číst a mohou se naučit nazpaměť. Říkanek učí vnímat lépe celkovou melodii a rytmus ruské řeči, proto je třeba této činnosti věnovat pozornost. Je pochopitelně nutné seznámit žáky s obsahem říkanek.

Poslouchejte, opakujte. Kdo se text naučí nazpaměť?

1.25

Кáрл у Клáры укрáл корáллы,
 а Клáра у Кáрла укрáла кларнét.

Дáли Лéне пластилín.
 Лéна лéпит апелсьíн.

Мáма Мíлу мýлом мýла.
 Мíла мýла не любíла.

Чок, чок, каблучóк,
 наскочíл на сучóк.
 Оторвáлся, поломáлся,
 чок, чок, каблучóк.

Кот Шалóн сидít на штóре,
 потому что Мáша в шкóле.
 Бýдет Мáша пóсле шкóлы
 штóпать шёлковые штóры.

Přehled cvičení v PS:

V PS těmto cvičením neodpovídá žádné cvičení. Pokud se opozdil nácvik psacích tvarů azbuky žáci mohou dokončovat cvičení v 1. lekci.

III. část

3.1 Procvičte si čtení písmen.

Vzhledem k tomu, že v ruštině převládá slabičný princip grafiky, doporučujeme začít čtením jednotlivých slabik (viz Nabídka doplňujících materiálů pro žákovské aktivity). Na nich lze názorně ukázat, co se nacvičovalo ve II. části lekce ve výslovnosti. Žáci by měli být schopni hned od počátku poznat grafické ztvárnění měkkých a tvrdých souhlásek.

3.2 Слушайте. Позоруйте a сровнаvejte, kde je прízвук. Pak чtěте.

Co je třeba si uvědomit před čtením slov? Bylo by dobré žáky vést k těmto zásadám:

- najít si prízvuk ve slově,
- uvědomit si, jak se budou číst redukované samohlásky,
- najít si měkké a tvrdé souhlásky,
- brát zřetel na intonaci.

Teprve potom lze přečíst slovo.

K nácvičce správného čtení používáme zjednodušenou transkripci, která by měla pomoci žákům při osvojování si čtení.

cv. 3.3 – Nacvičujte se intonace vět, které jsou obsaženy v úvodních rozhovorech. Grafické znázornění můžete využít při poslechu i při četbě, některým žákům bude stačit pouze poslech a dobře intonaci napodobí, jiní budou potřebovat vysvětlení a další grafický náskok. Využijte co nejvíce možností.

Před vlastním čtením doporučujeme zařadit poslech.

Rovněž vzorová výslovnost učitele je nezbytná, následovat by mělo sborové opakování jednotlivých vět.

3.3 Слушайте, читайте вопросы и ответы. Poslouchejte, čtete otázky a odpovědi, rozlišujte jejich intonaci.

1.28

Как вас зовут?

Кто говорит?

Где мы встретимся?

Когда мы встретимся?

Вечером? Вечером.

В семь часов? В семь часов.

У нас? У нас.

У вас? У вас.

3.4 Poslechněte si ještě jednou úvodní rozhovory a přečtete je.

1.28

Ke čtení jednotlivých rozhovorů přistupujeme po poslechu, důkladném nacvičení výslovnosti a čtení jednotlivých slabik a slov.

Přehled cvičení v PS:

cv. 2 a 3 – (místo přízvuku)

Poznámka: Doporučujeme seznámit žáky nejdříve s tiskacími písmeny azbuky. Pokud však chcete seznámit žáky v jedné hodině s tiskacími i psacími písmeny, pak této sekvenci odpovídají cv. 1–8 v PS.

cv. 4 v PS – Lze psát po nacvičení čtení ve cv. 3.1 a) v učebnici.

cv. 5 v PS – Můžete zařadit po cv. 3.1 b) v učebnici.

IV. část

Cvičení v této části obměňují rozhovory úvodních textů. Cvičení 4.1 a), b), c), 4.2 a), b) jsou na nahrávce.

cv. 4.1 a) – Navazuje na text A (procvičujeme pozdrav a seznamování).

cv. 4.1 b) – Navazuje na text B (oficiální pozdrav a seznámení).

cv. 4.1 c) a 4.2 a) – Navazuje na text C (fráze spojené s telefonováním).

cv. 4.2 b) – Navazuje na text C (domluvení si schůzky, počítání do 10).

cv. 4.3 – Rusové při počítání na prstech používají obě ruce: levou ruku mají otevřenou a pravou rukou postupně zavírají jednotlivé prsty od malíčku, od šestky se ruce vymění.

cv. 4.4 b) – Žáci si mohou překlad zkontrolovat poslechem nahrávky.

cv. 4.6, 4.7, 4.8, 4.9, 4.10 – Jsou zaměřena na pozdravy a oslovení v ruštině (viz Reálie bod E).

cv. 4.11 – V hovorové ruštině běžně Rusové nepoužívají plný tvar jména, ale jeho domáckou zkrácenou podobu, někdy je problém poznat, od kterého jména krátký tvar vznikl.

Přehled cvičení v PS:

cv. 10 – jméno a jméno po otci v mužském a ženském rodě

V. část

Pátá část obsahuje komplexní úlohy. Žáci doplňují a obměňují uvedená cvičení. Je žádoucí, aby uměli na dané otázky samostatně odpovídat a také klást otázky.

Přehled cvičení v PS:

cv. 11 – domluvení času schůzky

cv. 12 – umět zjistit, odkud kdo je

cv. 13 – seznámení

cv. 14 – tajenka

cv. 15 – doplnění minidialogů na základě porozumění kontextu

cv. 16 – překlad

C) Úkoly na liště

1. (s. 24) Jaké zvláštnosti má oslovení v jiných jazycích? Můžete uvést příklady?

Zvláštnosti oslovení :

Oficiální, dospělí lidé: A: Mr. N, Mrs. N, Miss N.
 ... sir (když neznáme jméno)
 ... madam (když neznáme jméno)
 F: Monsieur N, Madame N, Mademoiselle N
 N: Herr N, Frau N, Fräulein N

Neformální oslovení: A: Jim, Bob, Sarah, Ann
 F: Charles, Pierre, Yvonne, Suzanne
 N: Hans, Fritz, Susanne, Gitti

2. (s. 24) Jak se lidé zdraví v různých situacích v jiných jazycích?

Např.: A: How do you do? Good morning. Good evening. Hello. Hi. Goodbye. Bye.

See you later.

F: Bonjour. Bonsoir. Salut. Au revoir. A bientôt. A demain.

N: Guten Tag. Grüss Gott. Servus. Hallo. Auf Wiedersehen. Tschüss. Bis bald.

Mach's gut.

3. Společenské chování:

Kdo první zdraví? (mladší staršího, muž ženu, podřízený nadřízeného)

Kdo první podává ruku?

Představujeme dříve dívku chlapci nebo chlapce děvčeti?

Viz: Mathé Ivo, Špaček Ladislav: *Etiketa*. Příruční encyklopedie slušného chování. BB art, Praha 2005.

D) Nabídka doplňujících materiálů pro další žákovské aktivity

a) Cvičení

1. Кто прочитает?

Při nácvičku čtení lze používat i jiná slova než jsou v učebnici, ale u nichž předpokládáme, že je žáci znají (jména, města, mezinárodní slova, ...) nebo např.

зуб, дуб, тут

ваза, мода, сад, парк, дом, лодка, мост

сыр, дым, пыл, мыл

шил, пил, лил

2. Пречти а řekni, které slovo nepatří do řady.

(Lze vymýšlet různé varianty.)

Прага, Сланы, Семилы, Кладно, Брно, Острава, Варшава

Дон, Волга, Лена, Енисей, Байкал, Амур

Шарка, Шура, Саша, Наташа

3. Kdo sestaví delší seznam slov?

Sami žáci by se mohli zapojit aktivně do sestavování slov z nových písmen azbuky. (Můžeme jim poradit, aby zpočátku používali jména, názvy měst, řek, ...). Po sepsání seznamu, by měli žáci přečíst s ruskou výslovností.

4. Napište jako diktát

Lze využít úvodní rozhovory. Může být diktát s přípravou a následnou kontrolou se zdůvodněním a opravou.

5. Слова, которые учить не надо. Вы их понимаете. Прочитайте и переведите на чешский язык.

Potencionální slovní zásoba. Žáci si hned na začátku mohou uvědomit, kolika slovům rozumí. Současně procvičují čtení na známých internacionalismech. Je to výborné cvičení motivační, uvedený seznam obsahuje slova, která žáci znají.

Možnosti využití slovníčku internacionalismů:

a) k procvičení a upevnění techniky čtení, k seznámení se s azbukou,

b) k odhadu,

c) k systematizaci slovní zásoby. (Vybírejte slova k tématu: počasí, politika, zvířata, nemoci, sport, kultura, jídlo, technika, ...),

d) k porovnávání pravopisu a výslovnosti v mateřštině, 1. cizím jazyce a v ruštině.
(Slovníček internacionalismů viz 3. lekce.)

b) Texty

Lze doplnit o další jazykolamy.

Скороговёрки

Косí косá, пока́ росá,
росá долóй, и мы домóй.

Óколо колá колоколá.

Мы́шка сýшек насуши́ла,
мы́шка мы́шек пригласи́ла.
Мы́шки сýшки кúшать стáли
зúбы срáзу все сломáли.

Приготóвила Ларíса
Для Борíса
Суп из рíса,
А Борíс Ларíсу
Угости́л ирíсом.

А. Демин

У Бóви винт, у Вóвы бинт.

Вáря и Вáля
игра́ли на ро́йле.

Три сорóки таратóрки
таратóрили на гóрке.

Морскáя волнá сильнá и вольнá.

E) Reálie

Обращение в русском языке

Острые дискуссии вызвал вопрос о новом обращении. Слово *товáрищ* вышло из употребления. Какое обращение вернётся: *сúдарь* – *сударыня* или *господín* – *госпожá*? Слово *сúдарь* в качестве обращения к свободному человеку было известно с XVII века. Слово *господín*, жившее только как обращение к иностранцам (и конечно, как унижительное обращение к своим чужим), стало быстро расширять сферу применения. Оно потеряло «идеологическую окраску» и стало новым обращением в официальных документах не только по отношению к иностранцам, но и к своим.

Какова разница между словами *сúдарь*, *сударыня* и *господín*, *госпожá*? Нельзя говорить: «*Ко мне заходил сударь Петров, сударыня Иванова.*» В этих случаях надо употреблять слова господин и госпожа. То же самое и с множественным числом. Слово господин сочетается всегда в единственном числе с фамилией: господин Ушаков, господин Фёдоров, госпожа Войнова, ...

В официальной обстановке уместно слово господин, госпожа, ну а на улице... На улице придётся пользоваться безличными обращениями: «*Скажите, пожалуйста, где...*», «*Будьте добры, как...*», «*Простите, вы не знаете...*», «*Извините, как...*» и т. д.

Viz též článek R. Hříbkové a H. Žofkové *Oslovování v ruštině, Cizí jazyky 1995-96, č 1-2, s. 21-22.*

Именование лиц

Особенностью русского языка является *трёхчленное именование людей* (имя, отчество, фамилия). Употребление имени и отчества: обращение имеет уважительный или официальный характер. Употребляется как обращение учащихся к преподавателям в школе и в вузе, на работе среди сотрудников при обращении на «вы», к лицам старшего поколения.

Употребление кратких форм имён

Обратите внимание на одну тонкость – употребление полного и сокращённого имени (Павел – Паша, Екатерина – Катя). Имейте в виду, что называть человека полным именем (Татьяна, Владимир) без отчества в русском языке не принято, хотя в обиходе вы можете услышать и такое обращение. Параллельное употребление может быть объяснено тем, что в XIX веке была употребительной именно полная форма (Владимир! Анна!). В XX веке распространилось обращение в краткой форме.

Привет! Пока!

Очень распространено сейчас дружеское приветствие *Привет!* и в прямом общении и при разговоре по телефону. Им обычно начинают и заканчивают телефонный разговор люди достаточно близко знакомые, друзья, собеседники одного возраста.

Пока – разговорный вариант *до свидания*, возможный также между достаточно близкими людьми.

Телефонный разговор

а) – Алло! (výslovnostní varianta Алё!)

б) При представлении:

– Здравствуйте! Это Новак. / Говорит Бойцов.

! Типичная ошибка иностранца в этой ситуации – калька с родного языка: *Здесь Новак.*
Или: *Я Вера Новакова.*

3. lekce

A) Základní cíle a přehled učiva

Témata a výchozí texty:

Вы говорите по-русски?

Co se naučíš (řečové intence a situace):

- říct, odkud kdo je
- říct, kde kdo bydlí
- říct, kolik je komu let
- říct, který jazyk kdo zná a který se učí
- pozvat někoho na návštěvu
- poděkovat
- omluvit se

Zvuková a grafická stránka jazyka:

- Výslovnost ж, ш, ц, щ, měkkých a tvrdých souhlásek.
- Upozornění na pohyblivý přízvuk.
- Intonace oznamovacích a tázacích vět.
- Písmena Жж, Фф, Цц, Щщ, Хх; Ёё, Юю; Ъ.
- Pořadí písmen azbuky.
- Poučení o funkci jotovaných písmen.
- Poučení o funkci tvrdého znaku.
- Psaní не u sloves.
- Pojmenování národností. Pravopis příslušníků národů.

Mluvnice:

1. pád číslovek 11–20.

Srojení два (три, четыре) часа, пять ... часов.

Časování sloves жить, говорить, знать v přítomném čase.

B) Poznámky k jednotlivým částem lekce

I. část

– viz s. 12 Práce s texty 1.–4. lekce.

II. část

Žáci se mají naučit slyšet rozdílnou výslovnost a vyslovovat tvrdé ruské ж, ш a ц, měkké ruské щ.

Doporučujeme nacvičovat výslovnost na podobných hláskách v mateřském jazyce.

Ruské ж a ц lze nacvičovat stejně, jako jsme nacvičovali ruské tvrdé ш (tedy vysunutím spodní čelisti).

Ruské щ lze nacvičit jako tažené dlouhé měkké šššš, které rychle ukončíme. Ruská souhláska [š'š'] je velice často ve slovech, v nichž je v češtině spojení št – např. štika, štětec, ještěrka, ještě.

V práci s touto částí lekce lze volit postupy, které jsme doporučovali v 1., 2. lekci a v Rámcové charakteristice.

1.40

2.1 Poslouchejte a porovnávejte výslovnost ruských a českých slov. Všimněte si hlavně souhlásek [ž], [c].

a) Жánна	[žánə]	Žánna
Жи́лина	[žyl'inə]	Žilina
Жéня	[žén'ə]	Žeňa
жи́ть	[žyt']	žít
Жорж	[žorš]	George

1.41

b) нéмец	[n'ém'əc]	Němec
неме́цкий	[n'im'éckij]	německý
не́мцы	[n'émcy]	Němci
ме́сяц	[m'és'əc]	měsíc
ме́сяцы	[m'és'əcy]	měsíce

1.42

2.2 Poslouchejte a opakujte výslovnost ruského ш [š], ж [ž], а ц [c].

a) ши	ша	ше	шэ	шо	шу	[šy ša še šo šo šu]
жи	жа	же	жо	жэ	жу	[žy ža že žo žo žu]

шить [šyt'], Маша [mášə], Саша [sášə], наша [nášə], ваша [vášə]

жить [žyt'], живú [žvú], живúт [žvút]

скажú [skažú], пожа́луйста [pəžálstə nebo pəžálstə]

Жéня [žén'ə] Жи́нкин [žynk'in]

- b)** цы ца це цо цу ци [cy ca ce co cu cy]
цы [cy] – нѐмцы [n'émcy], америкáнцы [am'ér'íkáncy], испáнцы [ispráncy]
немѐцкий [n'im'éc'ij], словáцкий [slaváck'ij]

1.43

2.3 Poslouchejte a opakujte výslovnost ruského щ [š'š'].
щ

1.44

щи ща ще щѐ щу [š'š'i š'š'a š'š'e š'š'o š'š'u]
щи щи щи борщ [borš'š'] ещѐ [jiš'š'ó]

Rozšiřující cvičení

Poslouchejte, opakujte. Chcete se naučit text z paměti?

1.49

Рыжий рыжик рыж не зря.
Рыжик – вѐстник сентябрѐ.

Два щенкá, щекóй к щекѐ,
щиплют щѐтку в уголкѐ.

Щи да кáша – пѐща нáша.

cv. 2.4 – Žáci si mohou celou řadu napsat do sešitu latinkou a lze jim doporučit, aby cvičení chápali jako fonetickou rozcvičku. Lze opakovat vždy na začátku každé hodiny.

2.4 a) Poslouchejte a opakujte. Všimněte si výslovnosti ruských měkkých souhlásek. Výslovnost měkkých souhlásek můžete nacvičovat např. pomocí českých měkkých souhlásek *d, ř, ň, nebo začít samohláskou i.*

1.45

ни	не	ня	нѐ	ню			
ти	те	тя	тѐ	тю			
ди	де	дя	дѐ	дю			
или – ли	иле – ле	иля – ля	илѐ – лѐ	илю – лю			
ими – ми	име – ме	имя – мя	имѐ – мѐ	имю – мю			
ири – ри	ире – ре	иря – ря	ирѐ – рѐ	ирю – рю			
иси – си	исе – се	ися – ся	исѐ – сѐ	исю – сю			
изи – зи	изе – зе	изя – зя	изѐ – зѐ	изю – зю			
ипи – пи	ипе – пе	ипя – пя	ипѐ – пѐ	ипю – пю			
иви – ви	иве – ве	ивя – вя	ивѐ – вѐ	ивю – вю			
ифи – фи	ифе – фе	ифя – фя	ифѐ – фѐ	ифю – фю			

b) Poslouchejte a opakujte. Kontrastujte výslovnost měkkých a tvrdých souhlásek.

1.46

ма – мя	мо – мѐ	му – мю	мы – ми
ра – ря	ро – рѐ	ру – рю	ры – ри
са – ся	со – сѐ	су – сю	сы – си
за – зя	зо – зѐ	зу – зю	зы – зи
па – пя	по – пѐ	пу – пю	пы – пи
ва – вя	во – вѐ	ву – вю	вы – ви
фа – фя	фо – фѐ	фу – фю	фы – фи

2.5 Poslouchejte nová slova na s. 42–44 a opakujte je se správnou výslovností.

1.47

cv. 2.6 – Žáci by si měli uvědomit rozdíl mezi různomístným (volným) přízvukem (cvičili a ukazovali jsme v minulých lekcích) a přízvukem pohyblivým.

2.6 Dejte pozor na pohyblivý přízvuk u slovesa *учить*.

1.48

Я учú
Ты учишь рúсский язык два гóда.
Он учит

Пřehled cvičení v pracovním sešitě:

cv. 2 a), b) – přízvuk u číslovek

cv. 3 – výslovnost měkkých souhlásek

Možnost metodických postupů viz v kapitole Rámcová charakteristika s. 12.

Postup při nácvičku čtení doporučujeme začít opět slabikami. Zopakovat to, co žáci již umí z 1. a 2. lekce a navázat novými slabikami.

3.1 Procvičte si čtení písmen.

Před vlastním čtením nových písmen a slov doporučujeme:

- zopakovat čtení slabik z předcházejících hodin,
- nacvičit správné čtení měkkých a tvrdých slabik (učitel má možnost využít cvičení 1 v oddíle Nabídka doplňujících materiálů pro další žákovské aktivity s. 33),
- přejít ke čtení slov s novými písmeny (dodržovat všechny zásady čtení viz s. 12).

Čtení jotovaných písmen (zopakujeme i čtení я, е).

Zdůrazňujeme žákům, že musí vyslovit měkce souhlásku a navázat odpovídající samohláskou. Nesmí vyslovit [j], což je častá chyba Čechů. Nejobtížnější je nacvičit správnou výslovnost a čtení po souhláskách: ъ, в, м. Pokud byl věnován dostatek času výslovnosti měkkých a tvrdých souhlásek ve II. části lekce, mělo by to žákům usnadnit čtení jotovaných písmen zejména v pozici po souhláskách.

3.2 Слушайте, повторяйте, потом читайте. Pozor na intonaci.

Pozor dáme na nácviček melodie tázacích vět ve cv. b) (IK – 2) a ve cv. c) (IK – 3). Grafické znázornění může napomoci správnému čtení. Většinou žáci nemají problém s intonací otázek při opakování otázky po poslechu. Obtíže se projevují spíše při čtení, kdy není ještě osvojena technika čtení.

3.3 Poslechněte si ještě jednou úvodní rozhovory na s. 34, potom čtěte.

1.39

Ke čtení jednotlivých rozhovorů přistupujeme po poslechu, důkladném nacvičení výslovnosti a čtení jednotlivých slov (viz práce s úvodními texty na s. 34).

Přehled cvičení v pracovním sešitě:

cv. 1, cv. 4–9 – (seznámení s novými písmeny, nácviček nových písmen, opis, přepis, znalost pořadí písmen v abozuce)

Poznámka: Doporučujeme seznámit žáky nejdříve s tiskacími písmeny azbuky. Pokud však vyučující chce zvolit v jedné hodině seznámení s tiskací i psací podobou azbuky, pak této sekvenci odpovídají cv. 1, 4–9).

Vlastní nácviček psaní písmen azbuky v PS cv. 4 doporučujeme však zařadit až po nacvičení čtení ve cv. 3.1 v učebnici.

Cvičení v této části obměňují úvodní rozhovory.

Příklad:

cv. 4.1 a) – navazuje na text A (procvičujeme pozvání na návštěvu, kolik je komu let)

cv. 4.1 b) – navazuje na text B (odkud kdo je, názvy států, národností)

cv. 4.1 c), d), cv. 4.2 a) – navazuje na text C (který jazyk kdo zná a který jazyk se učí)

cv. 4.2 b) – navazuje na text D (na návštěvě vybíráme pohoštění)

cv. 4.3–4.8 – Jsou zaměřena na slovesa жить, говорить, знать. S každým z těchto sloves se žáci seznamují nejprve praktickým užíváním již utvořených slovesných tvarů v kontextových souvislostech. V dalších cvičeních pak mají příslušné tvary sami tvořit a použít.

Varianty provedení:

- a) hlasité provedení cv. 4.3 a), samostatné (tiché) zopakování tohoto cvičení spojené se zapamatováním slovesných tvarů, potom hlasité provedení cv. 4.3 b);
- b) hlasité provedení cv. 4.3 a), potom tichá příprava (nebo příprava ve dvojicích) na cv. 4.3 b), hlasité provedení cv. 4.3 b).

Podobně je možno postupovat při práci se slovesem говорить (cv. 4.4 a 4.5) a se slovesem знать (cv. 4.6 a 4.7). Ve cv. 4.6 se kombinuje nové sloveso знать s pokračujícím nácvičkem slovesa говорить.

cv. 4.9 a 4.10 – Jsou určena zejména k nácvičku vybraných spojení s číslovkami.

Přehled cvičení v pracovním sešitě:

cv. 9 – (sestavení dialogu na základě porozumění kontextu),

cv. 10 – (lexikální cvičení s vazbou у меня есть ...),

- cv. 11 – (procvičování nové slovní zásoby, státy, národnosti, ...),
- cv. 12 – (sloveso жить),
- cv. 13 – (pravopis ы, и),
- cv. 14 – (pravopis jmen příslušníků národů),
- cv. 16 – (slovesa знать, говорить),
- cv. 17 – (slovesné tvary se zápornou částicí не),
- cv. 18 – (spojení s číslovkami),
- cv. 19 – (seřazení pojmenování rodinných příslušníků a jmen podle abůky).

Pátá část obsahuje komplexní úlohy. Žáci doplňují a obměňují uvedená cvičení. Je žádoucí, aby uměli na dané otázky samostatně odpovídat a také klást otázky.

Přehled cvičení v pracovním sešitě:

- cv. 15 – (překlad důležitých frází z češtiny do ruštiny a z ruštiny do češtiny)

C) Úkoly na liště

Tato lekce neobsahuje žádné úkoly na liště.

D) Nabídka doplňujících materiálů pro další žákovské aktivity

a) Cvičení

1. Слова, которые учить не надо. Вы их понимаете. Прочитайте и переведите на чешский язык.

Potencionální slovní zásoba. Žáci si hned na začátku mohou uvědomit, kolika slovům rozumějí. Současně procvičují čtení na známých internacionalismech. Je to výborné cvičení motivační.

Možnosti využití slovníčku:

- a) k procvičení techniky čtení,
- b) k odhadu,
- c) k systematizaci slovní zásoby, např. vybírej slova k tématu: počasí, politika, zvířata, nemoci, sport, kultura, jídlo, technika, ...,
- d) k porovnávání pravopisu a výslovnosti v mateřštině, v 1. cizím jazyce a v ruštině.

Poznámka:

Žáky je třeba upozornit, že u internacionalismů se v češtině a ruštině někdy neshoduje gramatický rod.

А

авария
август
автобус
автомобиль
автор
адвокат
адрес
аквариум *m*
аккорд
акупунктура
алгебра
алкоголь
аллергия
альбом
анализ *m*
ангина
антибиотики
аппетит
архитектура
аспирин
астма *ž*
астро
астрономия
атеист
атлас
атлет
афоризм

Б

базар
балет
банан
банкёт
барокко
барометр
бас
бензин
библиография
библиотека
библия
биология
блокада
бомба
ботаника

В

вагон
ваза
вальс
ванна
витамины
вирус

Г

газ
галерея
гараж *m*
гардероб *m*
гармоника
гашиш
генерал
геблог
гётто
гигиена
гимн *m*
гимназия *ž*
гимназист
гитара
глобус
гольф
гомеопатия
горизонт
грамм
грамматика
гуляш

Д

дама
дата *ž*
дезинфекция
декрет
дельфин
демократ
демократия
депрессия
десерт
деталь *ž*
детектив
дефект
джаз
джем
джинсы
диабет
диагноз *m*
диалог
диван
диета
диплом
директор
дисциплина
доктор
документ
доллар
драма *ž*
дуэт

Е

евангелие
европеец
Европа
эвро *m*

Ж

жанр
жаргон
жирáf *m*
журнал
журналист

З

зал
зэбра
зона

И

идеал
икона
имитатор
иммунитет *m*
император
импорт
импульс
инженер
инспектор
инструмент
институт

Й

йога
йод
йогурт

К

кабель
кабинет
какаду
какао *neskl.*
кактус
календарь
камера
канал
капитан
карта
касса
кассета
кино *neskl.*
клуб
коллега
комедия
континент
кредит
криминалист

Л

лабиринт
лаборант
лава
лавина
лагуна
лак
лампа
легенда
лексика
либретто
линия
лира
литература
локомотив *m*
лотерея

М

магистр
магистрат
магия
мадонна
май
макароны
маклер
маска
математика
материал
матч
медицина
мелодия
метеор
метр
метро *neskl.*
миллион
миллионер
минус
минута
модель *ž*
монолог

Н

наркóz *m*
нерв
неон
никотин
новелла
норма
нота
нуль *m*

О

опера
оператор
оптимист
орангутан
орган
оригинал
оркестр
орнитолог
ортопед

П

павиан
пакт
пальма
панорама *ž*
пантомима
парадокс
паразит
парк
парламент
пауза
педагог
пинг-понг
плакат
план
пломба
политика
портрет
поэзия
премия
премьера
программа *ž*
проза

Р

радар
радио *neskl.*
ракета
реалист
редактор
режиссер
реклама
рекорд
религия
репертуар
репортаж *m*
ресторан
реформа
рецепт
роман
рубль
рюкзак

С

саксофон
салат
салон
самовар
секунда
символ
симфония
синагога
соло
спорт
стадион
студент
субъект
сувенир
сумма
суп

Т

табак
тайга
тайфун
такси
такт
тактика
танго
танк
тариф
текст
телеобъектив
телескоп
телефон
тема *ž*
темп *m*
темперament
температура
тенис
тенор
теория
терраса
территория *ž*
террор
террорист
техник
тигр
тип
титул
тонна
трагедия
традиция
трактор
трасса
трибуна
трио
троллейбус
туалет *m*
туберкулез *m*
тундра
туннель
турист

У

ультиматум *m*
университет *m*
уран
урна
уролог

Ф

фабрика
фаворит
факт
фактор
факультет *m*
фантазия
фантом
фанфара
фараон
фармацевт
фасад *m*
фаталист
фата-моргана
фауна
фашизм
федерация
феномен
фестиваль
фигура
физиолог
филателист
филе
фильм
фильтр
финансы
фирма
флора
фокстерьер
фокстрот
фольклор
фонд
фонтан *m*
форма
форум *m*
фото
фотоаппарат
фотограф
фреска

Х

хамелеон
хаос
характер
химия
хирург
хлор
хор
хризантема
хроника
хулиган

Ц

царь
целлофан
целлюлоза
цемент
цензура
центр
церемония
циклон
цирк

Ч

чек
чемпион
чемпионат
чех

Ш

шакал
шампунь
шанс
шарлатан
шах
шахта
шашлык
шеф
шок
шоколад *m*
шофер
шпион
шпроты
штаб

Э

эвакуация
эгоист
эквадор
эквивалент
экземпляр
экзотика
экология
экскурсия
экспедиция
эксперимент
эксперт
экспорт
экспресс
элегия
электрод *m*
элемент
элита
эллипсис *m*
эмигрант
эмоция
энергия
эпиграмма *ž*
эпизод *m*
эпилог
эпос

эпо́ха	Ю	Я
э́ра	юбиле́й <i>m</i>	ягуа́р
эспера́нто	юмор	япо́нец
эстра́да	юморист	я́рмарка <i>ž</i>
эта́п <i>m</i>	юрта	я́хта
этно́граф		
эффе́кт		
э́хо		

По журналу «По свету» 1998, 5.

2. Napište jako diktát

Ve 3. lekci lze využít jako diktát s přípravou úvodní rozhovory 3. lekce, ale i jiná cvičení.

b) Texty

Скороговорки

Купи́ли Вале́рику и Ва́реньке
ва́режки и ва́ленки.

Коро́ль – оре́л,
оре́л – коро́ль.

У кро́шки матре́шки
пропа́ли сере́жки.
Сере́жка сере́жки
наше́л на дорóжке.

Змея́ шипи́т, жу́к жу́жжит.

Цып-цып-цыпля́тки,
есть води́ца в ка́дке.

E) Reálie

Щи

Šči – zelná polévka – je nejstarší ruská polévka, která je stará více než tisíc let a která se vařila ve všech vrstvách obyvatelstva. Šči má mnoho variant. Postní šči se vaří bez masa. Základem většiny druhů této polévky je však vývar z hovězího masa, kysané zelí, brambory a různé druhy zeleniny (mrkev, česnek, cibule, celer, petržel), houby a různé druhy koření (bobkový list, pepř, majoránka, kopr), sladká a kyselá smetana.

Борщ

Boršč je základní polévka ukrajinské kuchyně, která však v ruské kuchyni zdomácněla. Připravuje se z hovězího masa, čerstvého zelí, červené řepy, brambor, tomatového protlaku, kořenové zeleniny, různých druhů koření a kyselá smetana.

Пиро́жки

Pirožky patří do ruské kuchyně od nejstarších dob, nikdy nebyly ovlivněny cizí kuchyní. Zpočátku se na Rusi připravovaly výlučně ve svátek, přičemž se na každou slavnost pekl jiný druh pirohů. Klasické pirohy se dělají z kynutého těsta. Nejčastější náplní pirohů bylo zelí, různé kaše (pohanková, jáhlová, rýžová) a houby. Oblíbené jsou i různé masové nádivky (drůbeží, rybí, z hovězího masa).

4. lekce

A) Základní cíle a přehled učiva

Témata a výchozí texty:

В гостях

Co se naučíš (řečové intence a situace):

- pozvat někoho na oslavu narozenin
- zahájit a ukončit telefonní rozhovor
- upozornit na omyl a opravit ho
- upřesnit, kde kdo bydlí

Zvuková a grafická stránka jazyka:

- Nepřízvučné o, a, e, я.
- Pohyblivý přízvuk sloves v j. č.
- Porovnání intonace oznamovacích a tázacích vět.
- Intonace zvolacích vět.
- Přízvuk u číslovek.
- Souhrnné opakování abukvy.

Mluvnice:

1. pád číslovek 30–90 a 100–900.

Počítaný předmět po číslovkách.

Podstatná jména v 1.–3. pádě j. č.

Osobní zájmena v 1. a 3. pádě.

Časování sloves *быть, забыть, звонить, учить, посмотреть.*

B) Poznámky k jednotlivým částem lekce

I. část

– viz s. 12 Práce s texty 1.–4. lekce.

II. část

cv. 2.1 a), b) – Procvičuje a opakuje výslovnost a čtení přízvučných a nepřízvučných slabik v nových slovech. Důraz je kladen na čtení redukovaných samohlásek v 1. slabice před přízvukem (1. stupeň redukce) a v ostatních slabikách (2. stupeň redukce).

K procvičení čtení lze využít cvičení v docvičovací linii.

Doporučujeme při čtení důsledně uplatňovat následující postup:

– najít přízvuk, přečíst přízvučnou slabiku,

– uvědomit si, jak musíme číst samohlásková písmena o, a, e, я v nepřízvučných slabikách.

cv. 2.2 a 2.3 – Cvičení jsou zaměřena na intonaci a na porovnávání různých typů intonace v tázacích, oznamovacích a zvolacích větách.

Nově se nacvičuje intonace údivu, překvapení. Nacvičujeme nápodobou, ale posloužit k lepší představě mohou i grafy a vysvětlení.

cv. 2.4 – Slovíčka jsou na nahrávce. Žáci by je mohli poslouchat a opakovat.

V závěru lekce lze nahrávky se slovíčky využít k tlumočení do češtiny.

2.07

cv. 2.5 – Po důkladné přípravě přistoupíme ke čtení textu. Dbáme na to, aby rozhovory byly čteny se správnou výslovností i intonací, aby se právě na celku uplatnilo vše, co bylo procvičováno

v předcházejících cvičeních. Ze zkušenosti víme, že zpočátku čtení souvislého textu dělá žákům problémy. Doporučujeme, aby žáci četli ve dvojicích, vzájemně se opravovali. Tím dáme žákům prostor pro spolupráci. V počátečních lekcích je velmi žádoucí, aby žáci co nejvíce poslouchali, četli a hovořili.

Přehled cvičení v PS:

cv. 1–6 – (přízvuk a pravopis číslovek – u číslovek 5–30 se měkký znak píše na konci; u číslovek 50–80, 500–900 se měkký znak píše uprostřed. Zásada psaní měkkého znaku: u základních číslovek se v základním tvaru píše vždy jen jeden měkký znak),

cv. 7 – (redukce o, a),

cv. 8, 9 – (opakování pořadí písmen v abuce, doplňování chybějících písmen, řazení slov podle abukvy).

Třetí část těsně navazuje na úvodní texty, procvičuje lexikálně sémantické struktury dané lekce.

cv. 3.1 – Systematizuje a opakuje slovní zásobu předcházejících lekcí.

cv. 3.2 – Nacvičuje výslovnost číslovek, pozornost je věnována přízvuku.

cv. 3.3 – Tematicky navazuje na úvodní text A, procvičuje slovní zásobu (hlavně číslovky), upevňuje vazby: на улице, в квартире; через час, два, три, четыре часа.

cv. 3.4 – Učí žáky číst správně rusky telefonní číslo – po skupinách (viz reálie). Zkuste si udělat ve třídě miniprůzkum, jak kdo v češtině čte číslo mobilu (telefonu). Uvidíte, že to je různé. V ruštině je norma číst po skupinách, ale mladí lidé (snad i pod vlivem jiných jazyků) čtou po jednotlivých číslech.

Pro zajímavost uvádíme v rozšiřující linii nejdůležitější telefonní čísla v Rusku. Jako zajímavost můžeme žákům vysvětlit, že v Rusku je i jiné číslování domů. Dům se chápe jako celek, i když má třeba 11 vchodů, a proto má jedno číslo, ne jako u nás, kdy každý vchod má samostatné číslo popisné. (viz Reálie bod E)

cv. 3.5 – Procvičuje vazbu Сколько тебе лет? У бабушки день рождения.

Věty typu: Бабушка má narozeniny,

Бабушке je 80 лет.

Lexikálně procvičujeme 2. a 3. pád podstatných jmen.

cv. 3.6 – Navazuje na úvodní text B (lze ho přečíst před daným cvičením). Intonace překvapení, radosti, rusko-česká homonyma.

Přehled cvičení v PS:

cv. 10 – (rusko-česká homonyma)

cv. 4.1 – Plní dvojí účel: opakování tvarů slovesa жить a zároveň seznámení s tvary я буду, ты будешь, ...

cv. 4.2 – Je možno využít porovnání tvarů буду, будешь, ... s češtinou s důrazem na rozdíly v zakončení 3. os. sg. a pl. он будет, они будут.

cv. 4.3 – Lze vyjít ze situace znázorněné obrázkem. Je výhodné porovnat časování sloves быть a забыть.

cv. 4.4 – Procvičuje tvary slovesa звонить v porovnání s tvary slovesa говорить, které bylo nacvičováno v minulé lekci.

cv. 4.5 – Je věnováno procvičování tvarů a upevňování pohyblivého přízvuku sloves учить a посмотреть. Doporučujeme nejprve zopakovat sloveso учить v sg. s využitím docvičovací linie.

Přehled cvičení v pracovním sešitě:

cv. 11–13 – (procvičení časování sloves)

Komplexní cvičení 5.1–5.6 se vzrůstající obtížností navazují na úvodní rozhovory a upevňují slovní zásobu a gramatické jevy probírané v lekci. Uzavírají je situační úlohy (Речевые игры и речевые ситуации). Ty lze využít různým způsobem (jako prostou reakci na danou situaci, jako jednoduchý dialog nebo monolog apod.). Vyučující i žáci je mohou rozšiřovat či obměňovat.

Přehled cvičení v pracovním sešitě:

cv. 14 – (písemná omluva)

cv. 15 – (písemný vzkaz)

cv. 16 – (Jde o cvičení věnované nácvičku poslechu s porozuměním. Text je doplněn úlohami ověřujícími porozumění textu.)

У Ирины есть подруга Наташа. Подруга Ирины живёт на улице Гагарина. Ирина – подруга Павла, она живёт на улице Ломоносова, а Павел на улице Кутузова. Друг Павла Антон живёт на улице

2.45 Пушкина.

V této části je uveden jednoduchý veršovaný text (jazykolam), který je zaměřen na nácvik samostatného čtení a rozvoj dovednosti práce s textem (odhad, práce se slovníkem). Pochopení textu napomáhá obrázek a vysvětlivky reálií na liště (зефир, кефир). Po čtení je možno text prezentovat i ve formě poslechu – text se žáci mohou naučit nazpaměť (postačí i jedna sloka).

C) Úkoly na liště

1. (s. 50) Pro **mobilní telefon** se užívá v Rusku také výrazу сотовый телефон. Můžete se s ním setkat v názvech obchodů a ve slovnících. V běžném použití však převládá výraz мобильный телефон, мобильник.

Jak využití mobilních telefonů ovlivňuje dorozumívání mezi lidmi? Můžete uvést kromě nesporných předností také nějaké stinné stránky?

Závislost na mobilech, omezení běžné komunikace mezi lidmi, ztráta soukromí při rozhovoru, šikana ve školách.

2. (s. 54) Na liště se žáků ptáme na důležitá čísla u nás. Měli by odpovídat rusky.

Znáte **důležitá telefonní čísla** v České republice?

SOS (СОС)	112 (jednotné evropské číslo tísňového volání)
Hasiči (пожарная служба)	150
Záchranná služba (скóрая медицинская пóмощь)	155
Policie (полиция)	158

3. (s. 52) **Tula** (Тула) – древний русский город расположен в 193 километрах южнее Москвы на реке Упá. В 14 километрах к юго-западу от Тулы находится Ясная Поляна, памятник культуры, в котором можно посетить дом-музей Льва Николаевича Толстого.

4. (s. 61) **Петрówka** – одна из старейших улиц в центре Москвы. Жákům je možno uvést a ukázat na pláнку Moskvу další historické nebo jinak významné moskevské ulice, např.: Арбáт, Тверскáя, Варвáрка, Остóженка.

5. (s. 61) **ЦУМ** (Центральный универсальный магазин) – один из известнейших магазиниов Москвы.

Расположен в историческом шестизэтажном здании на улице Петрówka.

Zde možno vysvětlit rozdíl v ruském a českém počítání pater.

D) Nabídka doplňujících materiálů pro další žákovské aktivity

a) Cvičení

1. Diktát

Чарли – англичанин, Зузана – чешка и Володя – русский. Они друзья. Как они говорят? Чарли ещё не говорит по-русски, а Володя не знает английский язык. Но им поможет Зузана. Она знает хорошо английский язык и говорит немного по-русски.

2. Кто что будет делать?

Вы		учить английский язык.
Володя		говорить по-французски.
Натáша		жить в _____.
Мы	бúд _____	жить на _____.
Нíна Дмíтриевна		звонить вéчером.
Ты		слúшать пéсни.

3. **Решите кроссвóрд.**

Celkem jde o 8 dárků: kniha, mobil, kompaktní disk, fotoalbum, kazeta, kocour, dort, kytara

К ф а б н у р в и п а
 ж о у ь о с т а ч я ш
 о т м а м т о р т щ м
 а о р п к и с а д е о
 г а х и а к т т р т б
 э л о б с к н и г а и
 ш ь г о с е т г а з л
 о б и н е ф к д э п ь
 я о т е т ю л у и р н
 а м о б а х г в ы с и
 ы т к в ц о в ц а щ к

E) Reálie**Русский – российский**

С распадом Советского Союза и выделением России как самостоятельного государства стали актуальными слова *россиянин, россиянка, российский*. До распада СССР эти слова почти не употреблялись и в словарях современного русского языка приводились с пометкой *устаревшее*. В настоящее время появилась необходимость различать прилагательные *русский* – относящийся к русским как к национальности, этносу (русские песни, русская культура, русские обряды, ...) и *российский* – относящийся к России как к многонациональному государству, в котором живут не только русские, но и якуты, татары, башкиры и многие другие народы (российские законы, российское правительство, российская граница, российские предприятия и т. д.).

Как по-русски произносят номера телефонов?

В отличие от того, как это принято в некоторых других странах – по цифрам (три – три – девять – один – шесть – ноль), русские называют группы цифр (например: тридцать три – девяносто один – шестьдесят).

Opakování témat 1–4 v PS

Opakovací lekce v PS nabízí 8 cvičení, která hravou formou upevňují slovní zásobu a gramatiku lekcí 1–4. Jednotlivá cvičení lze zařadit buď po probírání všech prvních čtyř lekcí, nebo i během probírání jednotlivých lekcí.

cv. 1 – tvorba obrázku, pořadí písmen ruské abůky

cv. 2 – přeházená písmena, upevňování slovní zásoby

cv. 3 – hra s kostkou, časování sloves

Hrají 2–4 žáci, házejí kostkou a postupují podle počtu hozených bodů. Úkolem je ze slovesa a zájmena utvořit ruskou větu. Zde musí vyučující upřesnit pravidla – co bude následovat, pokud žák odpoví, ale ve větě bude chyba. Doporučujeme chybu opravit a dále pokračovat ve hře.

cv. 4 – doplňování tvarů, časování sloves

cv. 5 – hádanka, práce s textem

cv. 6 – tvoření dialogů, upevňování slovní zásoby

cv. 7 – domino (pracovní list č. 1), souvislý projev, tvoření kontextu založené na znalosti gramatiky a slovní zásoby

cv. 8 – komiks, nácvik čtení

TEST - 4. LEKCE

1 Přepište rozhovor rusky psací azbukou.

Меня зовут Валя.

Очень приятно, я Рената.

Откуда ты? Из Чехии? Ты уже хорошо говоришь по-русски. Как долго ты учишь русский язык?
Два года.

А я учу английский, но говорю пока немного.

2 Doplňte do řady chybějící slova.

a) мама, папа, _____, _____, сестра, _____, _____,
_____;

b) понедельник, _____, _____, _____,
_____, суббота, _____;

c) _____, двенадцать, _____,
_____, _____.

3 Zaškrtněte křížkem správnou možnost doplnění věty.

- a) Пока,
 Привет, Пётр Алексеевич!
 Здравствуй,
 Здравствуйте,

- b) Какой красивый день!
 красный
У Ани красная подруга.
 красивая
- c) Осторожно!
 Позор!
- горькие.
Пирожки горячие.

4 Pomozte Petrovi správně napsat vzkaz.

Здравствуйте, Саша и Коля!

Я зна _____, что вы уч _____ чешский язык. Ваня тоже немного говор _____ по-чешски. У него в субботу буд _____ день рождения. Приглаша _____ вас к Ване. Вы зна _____, где он жив _____? Я лучше ещё позвон _____.

Петя

5 Doplňte chybějící části rozhovorů.

a) – _____, пожалуйста, как это _____ по-русски?

– Вот это? Мороженое.

b) – Света, ты не знаешь, когда к нам _____ Серёжа?

– _____.

c) – _____?

– Это не Витя, это Ваня.

d) – _____?

– 226-279-834.

e) – _____?

– Конечно, не забуду.

6 Přeložte.

– Ve čtvrtek mám narozeniny. Zvu tě na návštěvu.

– Děkuji, rád přijdu, ale zapomněl jsem kde bydlíš.

– V Baumanské ulici, dům číslo 41. (Číslovku napište slovy.)

NÁVRH BODOVÉHO HODNOCENÍ TESTU KE 4. LEKCI

1. 10 bodů

2. 14 bodů

3. 5 bodů

4. 8 bodů

5. 14 bodů

6. 9 bodů

CELKEM 60 bodů